

Υπόθεση C-452/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

23 Σεπτεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Consiglio di Stato (Ιταλία)

Ημερομηνία της απόφασεως του αιτούντος δικαστηρίου:

5 Αυγούστου 2020

Εκκαλών:

PJ

Εφεσίβλητοι:

Agenzia delle dogane e dei monopoli - Ufficio dei monopoli per la Toscana

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση ασκηθείσα από φυσικό πρόσωπο, κάτοχο άδειας άσκησης δραστηριότητας εμπορίας προϊόντων που υπόκεινται σε κρατικό μονοπώλιο, κατά απόφασης του Tribunale amministrativo regionale Toscana (διοικητικού πρωτοδικείου Τοσκάνης, Ιταλία· στο εξής: TAR), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του με αίτημα την ακύρωση της απόφασης της Agenzia delle dogane e dei monopoli (Υπηρεσία Τελωνείων και Μονοπωλίων, Ιταλία), περί αναστολής για 15 ημέρες της άδειας άσκησης της δραστηριότητάς του λόγω διαπιστωθείσας πώλησης τσιγάρων σε ανήλικο.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Συμβατότητα διάταξης της εθνικής νομοθεσίας περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και

διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ (στο εξής: οδηγία 2014/40), με το άρθρο 23, παράγραφος 3, και τις αιτιολογικές σκέψεις 21 και 60 της οδηγίας αυτής, καθώς και με το άρθρο 5 ΣΕΕ. Προβαλλόμενος δυσανάλογος χαρακτήρας της κύρωσης που συνίσταται στην αναστολή για 15 ημέρες της άδειας άσκησης της δραστηριότητας εμπορίας προϊόντων καπνού, η οποία επιβλήθηκε στον κάτοχο της άδειας λόγω πώλησης τσιγάρων σε ανήλικο.

Προδικαστικό ερώτημα

«Παραβιάζει το άρθρο 25, παράγραφος 2, του regio decreto 24 dicembre 1934, n. 2316 (βασιλικού διατάγματος 2316 της 24ης Δεκεμβρίου 1934), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 24, παράγραφος 3, του decreto legislativo n. 6 del 2016 (νομοθετικού διατάγματος 6/2016 περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2014/40/ΕΕ για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ) –κατά το μέρος που ορίζει ότι “[ό]ποιος πωλεί ή προμηθεύει σε άτομα ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών προϊόντα καπνού ή ηλεκτρονικά τσιγάρα ή περιέκτες επαναπλήρωσης, που περιέχουν νικοτίνη, ή νέα προϊόντα καπνού, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ύψους 500,00 έως 3 000,00 ευρώ και αναστολή για δεκαπέντε ημέρες της άδειας άσκησης της δραστηριότητάς του”–, τις κοινοτικές αρχές της αναλογικότητας και της προφύλαξης, οι οποίες προκύπτουν από το άρθρο 5 ΣΕΕ, το άρθρο 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/40, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 21 και 60 της οδηγίας αυτής, δίνοντας προτεραιότητα στην αρχή της προφύλαξης, χωρίς να μετριάσει τις συνέπειες της αρχής αυτής βάσει της αρχής της αναλογικότητας, και πλήττοντας, κατ’ αυτόν τον τρόπο, δυσανάλογα τα συμφέροντα των οικονομικών φορέων προς όφελος της προστασίας του δικαιώματος στην υγεία, με αποτέλεσμα να μη διασφαλίζεται δίκαιη ισορροπία μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως μέσω κύρωσης η οποία, κατά παράβαση της αιτιολογικής σκέψης 8 της οδηγίας, δεν επιδιώκει αποτελεσματικά τον σκοπό της αποθάρρυνσης του επιπολασμού του καπνίσματος μεταξύ των νέων;».

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 5 ΣΕΕ

Οδηγία 2014/40: αιτιολογικές σκέψεις 8, 21, 60· άρθρο 1, τελευταία περίοδος· άρθρο 23, παράγραφος 3.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Regio decreto 24 dicembre 1934, n. 2316 - Approvazione del testo unico delle leggi sulla protezione ed assistenza della maternità ed infanzia (βασιλικό διάταγμα 2316 της 24ης Δεκεμβρίου 1934 – Έγκριση του ενιαίου κειμένου των νόμων για την προστασία και την αρωγή της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24, παράγραφος 3, του decreto legislativo n. 6 del 2016 (νομοθετικού διατάγματος 6/2016): άρθρο 25, παράγραφος 2 (στο εξής: επίμαχη διάταξη): «Οποιοσ πωλεί ή προμηθεύει σε άτομα ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών προϊόντα καπνού ή ηλεκτρονικά τσιγάρα ή περιέκτες επαναπλήρωσης, που περιέχουν νικοτίνη, ή νέα προϊόντα καπνού, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ύψους 500,00 έως 3 000,00 ευρώ και αναστολή για δεκαπέντε ημέρες της άδειας άσκησης της δραστηριότητάς του. Εάν η πράξη τελεστεί περισσότερες από μία φορές, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους 1 000,00 έως 8 000,00 ευρώ και ανακαλείται η άδεια άσκησης της δραστηριότητάς του».

Legge 9 luglio 2015, n. 114 – Delega al Governo per il recepimento delle direttive europee e l'attuazione di altri atti dell'Unione europea – Legge di delegazione europea 2015 (νόμος 114 της 9ης Ιουλίου 2015 περί εξουσιοδότησης προς την Κυβέρνηση για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των ευρωπαϊκών οδηγιών και την εφαρμογή άλλων πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – νόμος του 2015 περί εξουσιοδότησης προς την Κυβέρνηση για την μεταφορά της ευρωπαϊκής νομοθεσίας)

Legge 24 dicembre 2012, n. 234 – Norme generali sulla partecipazione dell'Italia alla formazione e all'attuazione della normativa e delle politiche dell'Unione europea (νόμος 234 της 24ης Δεκεμβρίου 2012 σχετικά με γενικούς κανόνες όσον αφορά τη συμμετοχή της Ιταλικής Δημοκρατίας στη διαμόρφωση και στην εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο PJ (στο εξής: προσφεύγων) είναι κάτοχος άδειας εμπορίας προϊόντων που υπόκεινται σε κρατικό μονοπώλιο. Τον Φεβρουάριο του 2016, κατόπιν ελέγχου, η Agenzia delle dogane e dei monopoli (Υπηρεσία Τελωνείων και Μονοπωλίων) διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων πώλησε τσιγάρα σε ανήλικο. Ως εκ τούτου, η Agenzia delle dogane e dei monopoli (Υπηρεσία Τελωνείων και Μονοπωλίων) επέβαλε στον προσφεύγοντα διοικητικό πρόστιμο ύψους 1 000,00 ευρώ και αναστολή για 15 ημέρες της άδειας άσκησης της δραστηριότητάς του, κατ'εφαρμογήν της επίμαχης διάταξης. Ο προσφεύγων κατέβαλε το επιβληθέν διοικητικό πρόστιμο και άσκησε προσφυγή ενώπιον του TAR κατά της απόφασης αναστολής της άδειας και των σχετικών πράξεων.
- 2 Το TAR, με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2018, απέρριψε την προσφυγή. Ειδικότερα, το TAR έκρινε αβάσιμο το αίτημα υποβολής προδικαστικού

ερωτήματος στο Δικαστήριο σε σχέση με την προβληθείσα αντίθεση της επίμαχης διάταξης προς το ευρωπαϊκό δίκαιο.

- 3 Ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία· στο εξής: αιτούν δικαστήριο), επαναλαμβάνοντας τα επιχειρήματα που είχε προβάλει ενώπιον του TAR.
- 4 Η Agenzia delle dogane e dei monopoli (Υπηρεσία Τελωνείων και Μονοπωλίων) και το Ministero dell'Economia e delle Finanze (Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών) αντέκρουσαν την έφεση και ζήτησαν την απόρριψή της.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Ο προσφεύγων προβάλλει τον μη εύλογο και δυσανάλογο χαρακτήρα της επικουρικής διοικητικής κύρωσης, η οποία επιβλήθηκε, επιπλέον του διοικητικού προστίμου, για την πρώτη και μοναδική παράβασή του. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η επίμαχη διάταξη, αφενός, δεν επιδιώκει αποτελεσματικά τον πρωταρχικό σκοπό της οδηγίας 2014/40, ο οποίος συνίσταται στην αποθάρρυνση του επιπολασμού του καπνίσματος στους νέους, δεδομένου ότι έχει αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα του παραβάτη και όχι θετικό αντίκτυπο στην αποθάρρυνση, και, αφετέρου, παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ και στο άρθρο 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/40, και όπως επίσης προκύπτει από γνωμοδότηση της επιτροπής XIV για τις πολιτικές της ΕΕ του υπουργικού συμβουλίου, κατά την οποία το εφαρμοστέο στους εμπόρους σύστημα επιβολής κυρώσεων δεν ανταποκρίνεται στις αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας, τόσο λόγω της υπερβολικής αυστηρότητας των προβλεπόμενων κυρώσεων όσο και διότι οι έμποροι δεν είναι πάντοτε σε θέση να επαληθεύσουν μετά βεβαιότητας την ηλικία του αγοραστή.
- 6 Ειδικότερα, κατά τον προσφεύγοντα, κατά τη μεταφορά της οδηγίας 2014/40, ο Ιταλός νομοθέτης δεν εφάρμοσε την αρχή κατά την οποία τα κράτη δεν μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις και περιορισμούς στις ελευθερίες του πολίτη που προστατεύονται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πέραν των απολύτως αναγκαίων (ήτοι, κατά τρόπο δυσανάλογο) για το δημόσιο συμφέρον, για την επίτευξη του σκοπού που οφείλει να επιδιώκει η αρχή. Ο σκοπός της μείωσης του επιπολασμού του καπνίσματος στους νέους μπορούσε, αντιθέτως, να επιδιωχθεί με λιγότερο επαχθή και περιοριστικά μέτρα, μέσω πραγματικά προοδευτικού και σταδιακού συστήματος επιβολής κυρώσεων, κατάλληλου ώστε να διασφαλίσει την επιβολή στον παραβάτη κύρωσης η οποία δεν θέτει εν τοις πράγμασι σε κίνδυνο, από την πρώτη παράβαση, την επιβίωσή του ως οικονομικού φορέα.
- 7 Κατά τον προσφεύγοντα, η επίμαχη διάταξη έδωσε προτεραιότητα στην αρχή της προφύλαξης, για την προστασία του δικαιώματος στην υγεία του ανηλίκου, παραβιάζοντας τοιουτοτρόπως την αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά τις συνέπειες της προστασίας αυτής στο δικαίωμα άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, και μάλιστα χωρίς να προβλέπει κατάλληλα μέτρα για την

επίτευξη του προκαθορισμένου σκοπού προστασίας. Συναφώς, ο προσφεύγων διατείνεται ότι, στο κανονιστικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρχή της αναλογικότητας μετριάξει τις συνέπειες της εφαρμογής της αρχής της προφύλαξης, η οποία, προκειμένου να διασφαλίζεται το υψηλότερο επίπεδο προστασίας, επιτρέπει να πλήττονται ανεπανόρθωτα τα αντίθετα οικονομικά συμφέροντα. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ο Ιταλός νομοθέτης προέβλεψε κυρώσεις οι οποίες υπερβαίνουν κατά πολύ πέραν την απλή αντιστάθμιση του οικονομικού οφέλους που αποκτήθηκε από την πώληση καπνού σε ανηλίκους και το «κατάλληλο μέτρο» για την παρεμπόδιση της πώλησης επιβλαβών για την υγεία των ανηλίκων προϊόντων. Τιοιουτοτρόπως μεταβάλλεται η αναγκαία ισορροπία μεταξύ των διάφορων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται από την έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παραβιάζεται η απαγόρευση του «gold plating», ήτοι η απαγόρευση θέσπισης πρόσθετων περιορισμών κατά τη μεταφορά της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο.

- 8 Προς στήριξη των επιχειρημάτων του, ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 5 ΣΕΕ, κατά το οποίο, «[σ]ύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών» την αιτιολογική σκέψη 60 της οδηγίας 2014/40, η οποία υποχρεώνει τα κράτη μέλη, κατά τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, να τηρούν την αρχή της αναλογικότητας· το άρθρο 23, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας, κατά το οποίο οι «κυρώσεις που ισχύουν για παραβάσεις των εθνικών διατάξεων οι οποίες θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας (...) είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές (...)» και «[η] όποια οικονομική διοικητική κύρωση επιβάλλεται ως αποτέλεσμα από πρόθεση παράβασης μπορεί να είναι τέτοια που να αντισταθμίζει τα οικονομικά οφέλη της παράβασης» την αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας, κατά την οποία «(...) τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να αποτρέπουν την πώληση αυτών των προϊόντων σε παιδιά και εφήβους, εγκρίνοντας τα κατάλληλα μέτρα για τη θέσπιση και την επιβολή ορίων ηλικίας».

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 9 Το αιτούν δικαστήριο, καίτοι εκτιμά ότι το προδικαστικό ερώτημα έχει σημασία για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε άμεσα κατ' εφαρμογήν της επίμαχης διάταξης, θεωρεί εντούτοις ότι η προβαλλόμενη αντίθεση προς τη ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υφίσταται.
- 10 Συγκεκριμένα, από την οδηγία 2014/40, και ειδικότερα από τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 21 και από την τελευταία περίοδο του άρθρου 1, προκύπτει σαφώς ότι το δικαίωμα στην υγεία, ιδίως των νέων γενεών, υπερισχύει του δικαιώματος στην άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εμπόρου. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο δέχεται ως αναμφισβήτητα γεγονότα τη μη κατάταξη του καπνού στα συνήθη εμπορεύματα, τη διευκόλυνση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς με βάση υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας, ιδίως για τους

νέους, και ταυτοχρόνως την προστασία της υγείας, κυρίως για τη μείωση του επιπολασμού του καπνίσματος στους νέους, παράλληλα με την ενθάρρυνση της αποτροπής της πώλησης των προϊόντων αυτών σε παιδιά και εφήβους λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για τη θέσπιση και την επιβολή ορίων ηλικίας.

- 11 Επιπλέον, η προτεραιότητα την οποία έδωσε η οδηγία στο δικαίωμα στην υγεία, κυρίως των νέων, συνιστά το κρίσιμο στοιχείο για την ερμηνεία της όσον αφορά τη συγκεκριμενοποίηση και την οριοθέτηση της αρχής της αναλογικότητας της κύρωσης, υπό την έννοια ότι η εκτίμηση περί του κατά πόσον η κύρωση είναι αναλογική εξαρτάται από το αν η κύρωση αυτή μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό και αποτρεπτικό μέσο.
- 12 Εξάλλου, το άρθρο 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/40 παρέχει στα κράτη μέλη την εξουσία να θεσπίζουν κανόνες για τις κυρώσεις, προβλέποντας μόνον ότι αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές· η προτεραιότητα του δικαιώματος στην υγεία του ανηλίκου παρέχει ακριβώς τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η αναλογικότητα της κύρωσης που επιβάλλεται στον επιχειρηματία λόγω της καταλληλότητάς της να λειτουργήσει αποτρεπτικά και, επομένως, αποτελεσματικά όσον αφορά τον σκοπό της απαγόρευσης της χρήσης καπνού από ανηλίκους. Το ίδιο το άρθρο 23, παράγραφος 3, καθορίζοντας μια αρχή για την οικονομική κύρωση που επιβάλλεται για την παράβαση, προσθέτει μόνον ότι αυτή «μπορεί να είναι τέτοια που να αντισταθμίζει τα οικονομικά οφέλη της παράβασης»· η αρχή αυτή, αφενός, δεν αποκλείει μη οικονομικές διοικητικές κυρώσεις και, αφετέρου, προβλέπει μόνο τη δυνατότητα αντιστάθμισης του ύψους της κύρωσης και του επιτευχθέντος οικονομικού οφέλους.
- 13 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, στο προεκτεθέν πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης, το οποίο έδωσε προτεραιότητα, κατά την εξισορρόπηση των αντικρουόμενων δικαιωμάτων, στο δικαίωμα στην υγεία του ανηλίκου, και ανέθεσε σε κάθε κράτος την εξουσία να μετατρέψει σε αποτρεπτική και αποτελεσματική κύρωση το μέσο για την επίτευξη του σκοπού, αναλογική προς το δικαίωμα του επιχειρηματία να ασκεί την επιχειρηματική δραστηριότητα της πώλησης προϊόντων καπνού, οι επιλογές του Ιταλού νομοθέτη συνάδουν πλήρως προς την έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 14 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει τον νόμο 114 του 2015 για την εξουσιοδότηση της Κυβέρνησης, ο οποίος, αφενός, στο άρθρο 6, στοιχείο b, σημείο 2, προσδιορίζει την υποχρέωση να «λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα των προϊόντων καπνού, με σκοπό να εμποδιστεί η υπερβολική ζήτηση και ο επιπολασμός του καπνίσματος στους ανηλίκους» και, αφετέρου, στην ίδια διάταξη υπενθυμίζει τον εσωτερικό κανόνα με τον οποίο θεσπίστηκαν γενικές αρχές για τη μεταφορά του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κυρώσεων (άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο d, του νόμου 234 του 2012), ο οποίος, συνδέοντας την τυπολογία των κυρώσεων με το επίπεδο προστασίας των διακυβευόμενων συμφερόντων, προέβλεψε την επικουρική κύρωση της αναστολής, όταν αυτή είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί η τήρηση των επιβληθεισών υποχρεώσεων.

Με την επίμαχη διάταξη, ο Ιταλός νομοθέτης, αναγνωρίζοντας ορθώς την προτεραιότητα του δικαιώματος, το οποίο υπερέχει κατά την έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προέβλεψε την αναστολή της άδειας άσκησης της δραστηριότητας για 15 ημέρες κατόπιν μίας και μοναδικής διαπίστωσης της παράβασης, χωρίς προκαθορισμένο ελάχιστο όριο και με μέγιστο δυνατό όριο τους 6 μήνες.

- 15 Επομένως, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, η κύρωση είναι αναλογική σε σχέση με το πληττόμενο δικαίωμα του επιχειρηματία, δεδομένου ότι είναι αποτρεπτική και αποτελεσματική για την επίτευξη του προκαθορισμένου σκοπού, διασφαλίζοντας τοιουτοτρόπως προληπτικά το υπερισχύον προστατευόμενο συμφέρον· επιπλέον, η κύρωση δεν παραβιάζει την αρχή της προφύλαξης όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου [βλ. απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Giovanni Pesce κ.λπ. κατά Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (C-78/16) και Cesare Serinelli κ.λπ. κατά Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (C-79/16)].
- 16 Συμπερασματικά, κατά το αιτούν δικαστήριο, στο πλαίσιο των προμνησθεισών αρχών του δικαίου της Ένωσης και με τα ερμηνευτικά κριτήρια που κρίθηκαν αναγκαία βάσει των αρχών που θεσπίστηκαν από τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, αξιολογώντας τοιουτοτρόπως την αναλογικότητα της κύρωσης της αναστολής της άδειας υπό το πρίσμα της προτεραιότητας του δικαιώματος στην υγεία του ανηλίκου και της αναγκαιότητας, για την αποτελεσματικότητα της προστασίας, να είναι η κύρωση αποτρεπτική, η οικονομική ζημία του εμπόρου δικαιολογείται ευλόγως κατά την εξισορρόπηση δικαιωμάτων που προστατεύονται διαφορετικά στον τομέα της εμπορίας καπνού.
- 17 Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν προκύπτει ότι το Δικαστήριο έχει εξετάσει ειδικώς τη σχετική ρύθμιση της οδηγίας 2014/40 υπό περιστάσεις όπως οι προεκτεθείσες και, επομένως, ελλείπει συγκεκριμένου προηγούμενου, δεν είναι δυνατόν να γίνει παραπομπή στη θεωρία της «σαφούς πράξης» (acte clair), λαμβανομένων υπόψη ιδίως του ρητού αιτήματος διαδίκου, της λυσιτέλειας του προδικαστικού ερωτήματος και της γενικής ισχύος της υποχρέωσης υποβολής προδικαστικού ερωτήματος την οποία υπέχουν τα δικαστήρια τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας.
- 18 Επομένως, καίτοι το αιτούν δικαστήριο γνωρίζει ότι το αίτημα του προσφεύγοντος είναι αβάσιμο και ότι η διάρκεια της δίκης επιμηκύνεται αδικαιολόγητα ενόσω εκκρεμεί η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα, με αποκλειστικό σκοπό την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής προδικαστικού ερωτήματος την οποία υπέχει ως εθνικό δικαστήριο τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας και λαμβανομένων υπόψη του ότι η αθέτηση της ως άνω υποχρέωσης θεμελιώνει άμεση ευθύνη του κράτους, με κατ' ουσίαν αντικειμενικό χαρακτήρα (αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Kobler, C-224/01, και, εν συνεχεία, της 13ης Ιουλίου 2006, Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, της 24ης Νοεμβρίου 2011, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-379/10), καθώς και της αστικής

ευθύνης του δικαστή, υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το προδικαστικό ερώτημα, βάσει της πρότασης του προσφεύγοντος.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ